

В. В. Яремко

Вінницький національний аграрний університет

РІСТ І РОЗВИТОК ТЕЛЯТ ПРИ ВИРОЩУВАННІ НА ЗАМІННИКАХ НЕЗБИРАНОГО МОЛОКА МІЛК ФАРМ ЕКСТРА З ВИКОРИСТАННЯМ ФЕРМЕНТАТИВНО-ПРОБІОТИЧНОГО ПРЕПАРАТУ «ПРО-ЕНЗИМ»

Встановлено, що випоювання телятам замітника незбираного молока Мілк Фарм Екстра, виготовленого торгово-виробничою компанією «АгроВет Атлантик», становило 759,2, а з включенням 0,3 г ферментативно-пробіотичного препарату «Про-ензим» на 1 кг суміші дерті сприяло підвищенню середньодобових приростів на 49,9 г, що на 6,6% більше, а у дозі 0,5 г підвищенню середньодобових приростів на 58,3 г, що на 7,7% більше порівняно з контрольною групою.

Ключові слова: *замінники незбираного молока, протеїн, престартерний корм, телята, соєве борошно, середньодобовий приріст.*

Сучасні умови роботи сільськогосподарських підприємств (гостра конкуренція з боку закордонних товаровиробників, нові технології годівлі та утримання тварин, нестабільна якість кормів, низька трудова дисципліна) вимагають врахування великої кількості факторів. У першу чергу, значної уваги потребує якість кормів і повноцінність годівлі тварин, оскільки в структурі собівартості тваринницької продукції витрати на годівлю займають більше 60 %. Важливе значення при цьому має вирощування молодняка. Основною складовою в годівлі якого є випоювання молоком яке є одним із головних продуктів, необхідних для повноцінного раціону. Молоко є джерелом багатьох вітамінів та мікроелементів. За хімічним складом та біологічною цінністю воно перевершує інші продукти, які є в природі.

Але незважаючи на високу цінність молока для організму тварин та людей, застосування даного продукту не завжди може приносити користь. Високий вміст жиру та протеїну в незбираному молоці може викликати в молодняка тварин розлади шлунково-кишкового тракту. Це призводить до розвитку бактерій в кишечнику. До того ж, вміст жиру та протеїну в молоці зазнає коливань в залежності від пори року і зміни складу раціону, фази лактації. Не можна виключити і людський фактор, коли поряд із доброякісним молоком молодняка згодовують молоко від хворих тварин або тварин, яких лікували антибіотиками. Така ситуація призводить до того, що вже маленькі телята інфікуються стафілококом, стрептококом та іншими

хвороботворними бактеріями. З іншого боку, залишки антибіотиків у молоці призводять до виникнення резистентності до них у мікроорганізмів, що знижує ефективність лікування телят у випадку захворювань.

Слід звернути особливу увагу і на економічну складову застосування незбираного молока для випоювання тварин. Сьогодні для випоювання молодняку в Україні використовується до півмільйона літрів молока. Це дуже дорогий підхід. У зв'язку із цим потрібно переходити на скорочені схеми випоювання телят та використання заміників незбираного молока, які доступні на ринку і майже вдвічі дешевші від молока [1–5].

Дослідження проведенні з метою використання нового покоління заміників незбираного молока, які виробленні на основі спеціально обробленого соєвого борошна з використанням ферментативно-пробіотичного препарату «Про-ензим».

Відомий заміник незбираного молока Мілк Фарм Екстра виготовлений торгово-виробничою компанією «АгроВет Атлантик» у складі сухої молочної сироватки 60 %, соєвого борошна спеціальної обробки 25,5 %, рослинного жиру 9,5 %, крохмалю 1 %, пшеничного борошна, лактози, монокальцій фосфату, вітамінно-мінеральної суміші, антиоксиданту та ароматизатора всього 4 %.

Для підвищення продуктивної дії раціону при вирощуванні телят на цьому замінику незбираного молока та для підвищення перетравності поживних речовин, руйнування стінок клітин рослинного корму раціону, дії на нерозчинний пектин, покращання всмоктування поживних речовин у шлунково-кишковому тракті, зменшення негативного впливу рослинних не крохмальних полісахаридів, запобігання розвитку патогенних та умовно патогенних мікроорганізмів, формування та стабілізації здорової мікрофлори травного тракту, протидії шлунково-кишковим захворюванням без використання антибіотиків, доповнення недостатчі в організмі біологічно-активних речовин, підвищення природного імунітету та для рістстимулюючих властивостей був використаний в раціоні телят молочників ферментативно-пробіотичний препарат «Про-ензим», який змішували в кількості 0,3 та 0,5 г на 1 кілограм суміші дерті. Для визначення його ефективності був проведений науково-господарський дослід на телятах чорно-рябої породи в господарстві «Артеміда» Калинівського району Вінницької області.

Один кілограм сухого заміника незбираного молока розводили в 8 літрах води, з яких 5 літрів води нагрівали до температури 40⁰ С, ретельно перемішавши, добавляли ще 3 літри води та охолоджували до температури 37⁰ С і одразу випоювали. Згодовування заміника незбираного молока розпочинали з 21-денного віку.

Для досліду за принципом аналогів було підібрано 3 групи телят 21-денного віку по 10 голів у кожній групі. Дослід тривав 120 днів.

Схема вирощування телят представлена в табл. 1.

1. Схема вирощування телят

Вік		Жива маса наприкінці періоду	Добова даванка на 1 голову, кг							Мін. елем.
місяць	декада		молоко незбиране,	розведений за- мінник незбира- ного молока,	дерть кукурудзя- на + ячмінна,	сіно злакове	солома пшенична	силос кукурудзяний	стартерний комбікорм	кухонна сіль, г
1	1-ша	47,7	7							
	2-га		6		0,5				0,3	10
	3-тя			8	0,5				0,5	10
За 1-й місяць			130	80	10				8	200
2	4-та	70,5		8	0,5	0,3			1	10
	5-та			8	0,5	0,5			0,7	10
	6-та			8	1,0	0,6			0,5	10
За 2-й місяць				240	20	14			22	300
3	7-ма	93,4		8	1,7		0,6	0,5		10
	8-ма			8	1,7		0,9	1,0		10
	9-ма			8	1,7		1	1,5		10
За 3-й місяць				240	51		23	30		300
4	10-та	116,1		8	1,7		1,2	2,0		10
	11-та			8	1,7		1,2	2,5		10
	12-та			8	1,7		1,3	3,0		10
За 4-й місяць				240	51		37	70		300
5	13-та	138,8		8	1,7		1,4	3,5		10
	14-та			8	1,7		1,5	4,0		10
	15-та			8	1,7		1,6	4,5		10
За 5-й місяць				240	51		45	120		300
Всього		138,8	130	800	183	14	105	220	22	1400

Як видно із схеми за якою вирощували телят на заміниках незбираного молока в стійловий період до п'яти місячного віку було згоровано до 800 кг заміника незбираного молока, дерті кукурудзяної + ячмінної 183 кг, сіна злакового 14 кг, соломи пшеничної 146 кг, силосу 220 кг, 22 кг стартерного комбікорму та 1,4 кг кухонної солі.

Схема вирощування телят другої дослідної групи така сама як і в контрольній групі з включенням до основного раціону 0,3 г ферментативно-пробіотичного препарату «Про-ензим» із розрахунку на 1 кг суміші дерті.

Схема вирощування телят третьої дослідної групи така ж як і в контрольній групі з включенням до основного раціону 0,5 г ферментативно-пробіотичного препарату «Про-ензим» із розрахунку на 1 кг суміші дерті.

Отримані результати науково-господарського дослідження в контрольній та в двох дослідних групах представлені в табл. 2.

2. Результати науково – господарського дослід (M ± m, n = 10)

Показники	Перша контрольна група без використання ферментативно – пробіотичного препарату «Про-ензим»	Друга дослідна група з включенням в раціон 0,3 г ферментативно – пробіотичного препарату «Про-ензим» на 1 кілограм дерті	Третя дослідна група з включенням в раціон 0,5 г ферментативно – пробіотичного препарату «Про-ензим» на 1 кілограм дерті
Середня жива маса 1 голови при постановці на дослід, кг	47,7 ± 0,97	47,7 ± 1,12*	47,6 ± 1,14**
Середня жива маса 1 голови після закінчення дослід, кг	138,8 ± 1,96	144,8 ± 2,05**	145,7 ± 2,14***
Отримано приріст живої маси, кг	91,1 ± 0,98	97,1 ± 1,05	98,1 ± 1,1**
Середньо – добовий приріст маси, г	759,2 ± 13,2	809,1 ± 12,1**	817,5 ± 13,8
+ - до контрольної групи, г	-	+ 49,9	+ 58,3

Примітки: Результати середніх значень вважались статистично вірогідними при *P < 0,05; **P < 0,01; ***P < 0,001.

Як видно з таблиці 2, випоювання телятам заміниці незбираного молока з включенням 0,3 г ферментативно – пробіотичного препарату «Про-ензим» на 1 кг дерті сприяло підвищенню середньодобових приростів на 49,9 г, а у дозі 0,5 г ферментативно – пробіотичного препарату «Про-ензим» на 1 кг дерті сприяло підвищенню середньодобових приростів на 58,3 грамів, порівняно з контрольною групою.

Висновок. Таким чином, випоювання телятам заміниці незбираного молока Мілк Фарм Екстра виготовленого торгово-виробничою компанією «АгроВет Атлантик» становило 759,2, а з включенням 0,3 г ферментативно-пробіотичного препарату «Про-ензим» на 1 кг суміші дерті сприяло підвищенню середньодобових приростів на 49,9 г, а у дозі 0,5 г підвищенню середньодобових приростів на 58,3 г порівняно з контрольною групою, зазначено те, що у дослідних групах порушень шлунково-кишкового тракту не виявлено.

Бібліографічний список

1. Богданов Г. А. Кормление с.-х. животных. – М., Агропромиздат, 1990. – С. 244–258.
2. Деталізовані норми годівлі с.-г. тварин / М. Т. Ноздрін, М. М. Карпусь. – К., Урожай, 1991. – С. 23–55.

3. *Калачнюк Г. І.* Пробиотики у тваринництві // Тваринництво України. – 1996. – № 5. – С. 16 – 18.
4. *Кондырев В. Е.* Заменители молока для телят. – М., Колос, 1969. – С. 119.
5. *Allen S.* Probiotics for treating infections diarrhea // S. Allen, B. Okoko, E. Martiner, G. Gregorio, L. Dans // Cochrane Syst Rev. – 2004. – V. 22. – P. 31–33.